

3 jan 2016

De Rättfärdigas Glädje I Guds Ord

Predikan i Pingstkyrkan Lindesberg

Salig är den ...[som]...har sin glädje i Herrens undervisning (Psalm 1:2)

Bibeltext

”Salig är den som inte följer de ogudaktigas råd och inte går på syndares väg eller sitter bland bespottare utan har sin glädje i HERRENS undervisning och begrundar hans ord dag och natt. Han är som ett träd, planterat vid vattenbäckar, vilket bär sin frukt i rätt tid och vars blad inte vissnar. Allt vad han gör lyckas väl. Så är det inte med de ogudaktiga, de är som agnar som vinden för bort. Därför skall de ogudaktiga ej bestå i domen, ej syndarna i de rättfärdigas församling. Ty HERREN känner de rättfärdigas väg, men de ogudaktigas väg leder till fördärvet.”

(Psaltaren 1:1-6 SFB98)

Inledning

Ni som hört mig förut vet att jag bara har tre predikningar som jag alternerar mellan: korset, bönen och Ordet. Vilken tror ni jag skall tala om idag utifrån den här texten? Ordets betydelse för oss, naturligtvis.

Till att börja med vill jag berätta om en helt annan boksamling än Bibeln, nämligen Vilhelm Mobergs utvandrar-trilogi (som till slut fick fyra delar). Jag rekommenderar ingen att läsa den, för den innehåller en massa saker som inte är bra, men jag har tidigare i mitt liv läst den upprepade gånger. Huvudberättelsen kretsar kring två personer, Karl-Oskar och Kristina, som utvandrar från fattigdomen i Sverige till ett nytt liv i Amerika. Och när man läser och funderar över innehållet i dessa romaner slås man av att en av den röda trådarna behandlar skillnaderna i Karl-Oskars och Kristinas förhållanden till tron på Gud: Kristina är mer böjd till att ödmjuka sig inför Gud och lita på honom, medan Karl-Oskar är mer stursk och litar mer på sig själv än på den Allsmäktige. Jag har personligen hamnat i den slutsatsen att en av huvudpoängerna i boken är skillnaderna i hur Karl-Oskars och Kristinas gudsrelationer utvecklas mot slutet av deras liv, där Kristina innan hon dör landar i en total överlåtelse till Guds vilja och en vila som gör att ingenting kan oroa henne, medan Karl-Oskar successivt hårdnar alltmer och slutligen bryter helt med Gud med orden: *Jag böjer mig aldrig för dig!* Och

när jag nu har funderat på detta har jag kommit fram till att det kanske är så att Kristina och Karl-Oskar representerar två olika sidor i författarens egens brottningskamp med Gud, där (förmodligen) Karl-Oskar-sidan slutligen vann.

Varför berättar jag det här? Jo, jag vill belysa det faktum att man genom att upprepat läsa och begrunda något som någon annan har skrivit faktiskt kan tränga in bakom bokstäverna för att försöka förstå något om själva författaren. Och då räcker det inte mer en snabb första genomläsning. Man behöver läsa, fundera, läsa igen, reflektera, läsa igen, och så vidare.

Min huvudpoäng i min predikan idag är att det är på samma sätt med Bibeln och Gud: *genom att upprepat läsa och ständigt begrunda Guds Ord (vers 2!) kan vi lära känna Den Gud som ligger bakom varje bokstav och ord i Bibeln, och om vi lär känna honom förändras allt i våra liv: vi blir välsignade, vi får sann glädje i vår tro, vi blir fruktbarande eftersom vi fått verkligt andligt liv, och vi kommer inte under domen.*

Gud person och väsen, så mycket som vi kan förstå och omfatta som begränsade människor, visar sig nämligen främst genom två saker: vad Gud *gör* och vad Gud *säger*. Och om man funderar en stund så inser man att Bibeln är just en sammanställning av allt Gud har gjort och sagt under historien, och utifrån Bibeln kan vi alltså lära känna vem Gud är. *Och detta är det eviga livet: att de känner dig, den ende Sanne Guden, och den som du har sänt, Jesus Kristus.* (Joh 17:3)

Detta är vad Psalm 1 handlar om, en psalm som faktiskt för övrigt tjänar som en introduktion till hela Psaltaren.

Låt oss gå igenom denna Psalm från början till slut.

Predikan

1. **Vad den rättfärdige inte skall göra** (vers 1). Om man vill vara en kristen finns det saker man inte kan lyssna på, saker man inte kan göra, och ställen där man inte skall vara. Varför? Jo, därför att dessa saker står i motsatsförhållande till Guds Ord och Herrens undervisning.

1.1. **Inte följa de ogudaktigas råd.** Grundtextens ord handlar här om *planer, rådgivning, råd som någon ger eller tar emot*. Den som vill vara rättfärdig skall inte lyssna på råd från en ogudaktig omgivning, de delar av samhället som förkastar Herrens ord och vill ge råd utifrån det. Dessutom: i hebreiskan står det egentligen att den rättfärdige inte skall *vandra* i de ogudaktigas råd. Naturligtvis kan vi inte undvika att höra saker från människor som föraktar Herrens ord, det gör vi ju dagligen. Men det är skillnad på att höra och att lyssna. Poängen är att vi inte skall handla efter de dåliga råd som en ogudaktig omgivning vill ge oss, utan vi skall istället lyssna och handla efter Guds Ord.

1.2. **Inte gå på syndares väg.** När hebréerna ville betona något använde de upprepningar, och för att betona att den rättfärdige inte skall följa de ogudaktigas råd, så upprepas föregående mening fast med lite andra ord: den rättfärdige skall inte heller gå på syndares väg. Dessutom: i hebreiskan står det egentligen att den rättfärdige inte skall *stå* på syndares väg, och grundtexten antyder att det handlar om

att det handlar om att man inte kan *bli kvar, stanna* på syndarens väg. Den rättfärdige måste alltså lämna syndarens väg och inte stanna på den. När Gud kallar oss till frälsningen kallar han oss *ut ur mörkrets rike och in i sin Älskade Sons rike* (Kol 1:13). En separation mellan världen och den som blir frälst är oundviklig, för den som vill vara världens vän blir fiende till Gud. Och den väg den rättfärdige skall gå på definieras från början till slut av Herrens undervisning: det är Guds Ord som kallar oss från syndares väg in på Vägen, Jesus Kristus, och det är Guds Ord som håller oss kvar på Vägen så att vi inte viker av in på den gamla vägen igen.

- 1.3. **Inte sitta bland bespottare.** Här kommer en tredje upprepning på samma tema, men nu med orden att den rättfärdige *inte skall sitta bland bespottare*. Här handlar det om att inte göra sig till del av en gemenskap där människor hädar Gud och uttrycker sig föraktfullt om Herrens undervisning. Dessutom: när man fattade beslut bland hebréerna satte man sig ner och resonerade sig fram till ett beslut, och genom att den rättfärdige varnas för att sitta ner bland hädare så antyds också att den som är frälst skall akta sig för att bli bunden genom olika beslutsallianser med människor som är hädare. Det är därför Paulus också skriver: *gå inte i ok med den som inte tror*. Betyder det att vi inte kan ha vänner som inte delar vår tro? Nej absolut inte, men vad det betyder är att vi skall akta oss för att hamna i ett osunt beroende till människor som saknar respekt för den Herre som vi vill tjäna och leva för.
2. **Följderna av orättfärdigheten** (vers 4-6). Att vara orättfärdig är att göra allt det en rättfärdig inte skall göra, och då får det följder.
 - 2.1. **Den orättfärdige blir som agnar som vinden för bort.** Här används en bild som även Jesus använder där den orättfärdige saknar tillräcklig "tyngd" i sitt liv för att inte bli bortförd med vinden, liksom när man tröskade säd på Bibelns tid genom att kasta upp sädeskornen i luften med en kastskoveln. Det som är intressant är att det hebreiska ordet för tyngd också betyder härlighet, och Rom 3:23 säger att det är Guds härlighet vi förlorat genom att vi alla har syndat men att vi får tillbaka den genom Jesu försoning på korset om vi tror på Honom.
 - 2.2. **Den ogudaktige skall inte bestå i domen.** Återigen, här upprepar sig hebréerna igen och säger samma sak som i det föregående. För en hebre var tanken på Gud som hela världens domare och hans domslut något odelat positivt, därför att man också visste att Gud var rättvis och alla hans domar var rättfärdiga. Och om Gud är rättvis och rättfärdig och hela världens domare, så måste Han döma ondskan och den orättfärdige skyldig. Och lever man i de ogudaktigas råd, går på syndares väg och sitter bland bespottare så skall man *inte bestå i domen*.
 - 2.3. **Syndaren skall inte bli kvar i församlingen.** Och här kommer en tredje upprepning som pekar ut konsekvenserna av ett orättfärdigt liv, att man inte skall bli kvar i de rättfärdigas församling. 1) Notera att det inte står *de fullkomligas församling* utan *de rättfärdigas församling*. Rättfärdig blir man aldrig på egna meriter, det sker alltid (även på GT:s tid) av nåd på grund av Jesu försoningsverk på Golgata, och när man blivit

frälst genom tro på Honom som gör den orättfärdige rättfärdig räknas man sedan till de rättfärdigas församling. 2) Men ibland dyker det upp onda människor även i församlingarna som är uppenbart orättfärdiga, och de ställer till mycket bekymmer för de andra som trots sina brister ändå vill leva ett rättfärdigt liv och tjäna Gud. Men psalm påpekar för oss att det ändå i slutändan kommer att bli så att Herren kommer att fälla en rättfärdig dom över dessa onda infiltratörer, inte för att han vill den ogudaktiges död, utan för att han är rättvis och dessutom vill skydda sin älskade församling från onda människors inflytanden.

2.4. **Den ogudaktiges väg leder till fördärvet.** Jag vore inte en Herrens tjänare om jag inte vågade säga att synden leder oss till fördärvet. Att leva orättfärdigt, att förakta Herrens ord och att vandra syndens väg för människor mot fördärv och förstörelse. Och ingen varnade mer för detta än Herren Jesus själv i evangelierna: nästan allt vi vet om himmel och helvete och den yttersta domen är det Guds Son som berättat för oss. Hans evangelium, och det han gjorde på Golgata för att frälsa oss handlar om att rädda oss från undergång och ingenting annat. *Syndens lön är döden, men Guds gåva är evigt liv i Jesus Kristus vår Herre.* (Rom 6:23)

3. HUVUDPUNKTEN: **Vad den rättfärdige skall göra** (vers 2). Här presenteras motsatsen till orättfärdigheten, det som den rättfärdige skall göra för att leva rättfärdigt och inte gå förlorad.

3.1. **Den rättfärdige skall ha sin glädje i Herrens undervisning.** Motsatsen till att leva orättfärdigt är alltså att ha sin glädje i Herrens undervisning. Ordet glädje här betyder *fröjd, tillfredsställelse*, och Herrens undervisning (hebr *torah*) är allt det som Gud har uppenbarat för oss i sitt Ord. Och det är alltså det vi skall ha vår glädje i, därför att det leder till att vi lär känna Honom som ligger bakom Ordet. Och att känna Honom, det är frälsning och evigt liv! Nästan alltid när vi kristna kämpar mot kraftlöshet och avsaknad av glädje i den kristna livet beror det på 1) vi ber inte, 2) vi har ett alltför ytligt förhållande till Guds Ord. När Jesus frestas i öknen svarar han på Satans frestelse med orden: *Människan skall inte leva endast av bröd, utan utav varje ord som utgår ur Guds mun.* Att ha sin glädje i Guds Ord är en förutsättning för att det andliga livet skall fortsätta att flöda så att vi inte dör av svält.

3.2. **Den rättfärdige skall begrunda Herrens ord dag och natt.** Här skriver B2000 att vi skall *läsa* Herrens ord dag och natt men det är en alldeles för yttlig förståelse. Grundtextens ord betyder nämligen att *meditera över något, att mumlande recitera något för sig själv med låg röst*¹. Själva läsandet är underbart och riktigt, men det är bara första steget. Sen behöver man läsa igen, fundera *både dag och natt*, brottas med det, citera det för sig själv (och andra), läsa igen, be över det, osv, tills man börjar se bakom orden och meningarna och upptäcker Den som har skrivit Bibeln. Det man kommer att upptäcka då är att Han som gett sitt liv för oss finns tillgänglig på varje sida i Bibeln

¹ Grundtextens ord används också när ett lejon ryter över sitt byte

och att allt som är skrivet är betydligt större och mer genomtänkt än vi någonsin kan föreställa oss.

4. **Välsignelser som följer när den rättfärdige gör det han ska** (vers 3).

Orättfärdigheten för med sig följder, och detta gäller även rättfärdigheten. När den rättfärdige har sin glädje i Herrens undervisning och begrundar hans ord dag och natt händer det stora saker:

4.1. **Han blir som ett träd, planterat vid vattenbäckar som bär sin frukt i rätt tid, och vars blad inte vissnar.** Vad menas med den bilden? Poängen ligger kanske inte i första hand vid att den rättfärdige här liknas vid ett träd, utan vilka *egenskaper* trädet har.

4.1.1. Det är planterat vid vattenbäckar -- det finns alltså gott om näring och livgivande vatten i marken där trädet är planterat

4.1.2. Det bär sin frukt -- näringen som trädet får del av leder till att det bär frukt, och att det bär *sin* frukt. Tanken på ett frukt bärande träd är i Bibeln en mycket vanlig bild på att det andliga liv som Gud ger oss leder till 1) ett liv i rättfärdighet och renhet i förhållande till Gud, och 2) ett liv i goda gärningar mot våra medmänniskor. Och att det skall bära *sin* frukt innebär att trädet faktiskt bär den frukt som det är ämnad att bära, liksom ett äppleträd bär äpplen och inget annat. En kristen behöver inte bli någon annan än den som han eller hon är skapad till och född på nytt till att vara, och sedan leva i Guds ord så kommer rätt sorts frukt att komma automatiskt.

4.2. **Salighet och glädje** (vers 1-2). *Salig är den som...har sin glädje i Herrens undervisning...*

det är faktiskt på det sättet, som vi redan har sett, att en kristendom som är centrerat kring Guds Ord är en glädjefylld kristendom. Psalm 119:14-16 säger oss detta: *Jag jublar över dina vittnesbörds väg som över stora skatter. Jag vill begrunda dina befallningar och tänka på dina vägar. Jag har min glädje i dina stadgar, jag glömmet inte ditt ord.*

4.3. **Allt vad han gör lyckas väl.** Grundtextens ord för *lyckas väl* kan förstås på lite olika sätt, men närmast till hands ligger ord som *blomstra, gå framåt, avancera, lyckas, gå bra*. Det psalmen säger oss är att den som har sin glädje i Herrens undervisning och tänker på den natt och dag kommer att få uppleva välsignelser från Gud när det gäller livets alla områden. Man kommer att stöta på problem, absolut, men Gud kommer att välsigna och hjälpa.

4.4. *Herren känner den rättfärdiges väg* Grundtextens ord för *känner* betyder att *se, känna, veta om, etc.* Vad jag tror är psalmistens budskap till oss är att för den som har sin glädje i Herrens undervisning och tänker på hans Ord dag och natt så finns det ett särskilt löfte om uppmärksamhet från Gud själv gentemot den personen. Gud är allvetande, och det innebär att han känner till och vet om alla människor, men han vet särskilt om hur den rättfärdige som älskar Guds Ord har det. Det är ett löfte att ta till sig och lita på.

Avslutning

Inför ett nytt år är det min önskan att Guds Ord skall återfå den centrala platsen i våra liv. För det är väsentligt att vi kommer ihåg att Jesus sagt att *himmel och jord skall förgå, men mina ord skall aldrig förgå.*

Vad Gud säger oss i sitt ord är långt mycket viktigare att ständigt tänka på än att hålla sig uppdaterad på allt nytt som händer runt omkring oss på TV, i tidningar och sociala medier. Det är inte bara långt viktigare för en kristen vad Guds ord säger, det är också det enda som kan göra kristendomen ljus levande och glädjefyllt. Tro mig: Facebook kan aldrig ge oss den glädje vi letar efter, men Guds Ord kan det.

Om du och jag lät Herrens Ande påverka oss till att ägna minst lika mycket tid åt Bibeln (och bönen) som åt TV, tidningar, våra telefoner och Facebook m m så skulle allt bli annorlunda: vi skulle få kraft i vår kristna tro, glädje i överflöd, och vi skulle få se goda frukter komma ur våra liv. För det var ju för att bära frukt som Jesus kallade oss: *Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt om er att ni skall gå ut och bära frukt, sådan frukt som består, för att Fadern må ge er vad ni än ber honom om i mitt namn.* (Joh 15:16)

Låt 2016 bli ett år då du återtog Bibeln in i ditt liv och lät den förvandla dig. Amen!